Bijlage: *Toelichting ontwikkelingen gemeenschappelijke regelingen*

1. Begroting Samen Twente

SamenTwente is een overkoepelende organisatie (gemeenschappelijke regeling) met daarin de volgende onderdelen: GGD Twente, OZJT en VTT. Zowel Kennispunt Twente als Samen14 zijn als gast ondergebracht bij SamenTwente. De begroting 2023 is de eerste begroting van SamenTwente. De begroting omvat het geheel van ambities, concrete taken en financiën van SamenTwente. De begroting heeft in 2023 een omvang van afgerond €45,6 miljoen. Dit is een daling met ongeveer €8,4 miljoen ten opzichte van de primaire begroting van 2022. Deze daling komt door de veranderopdracht Regio Twente waarbij er taken die voorheen door Regio Twente werden uitgevoerd, vanaf 1 januari 2022 op een andere wijze zijn georganiseerd en geen onderdeel zijn van SamenTwente.

Hieronder aandacht voor de verschillende onderdelen.

GGD Twente
De gemeenschappelijke gezondheidsdienst (GGD) Twente is de gezondheidsdienst voor alle inwoners van Twente. Van consultatiebureau tot jongerenspreekuur, van schoolonderzoek tot reizigersadvisering en vaccinatie. De GGD maakt zich sterk voor de gezondheid van alle Twentenaren. Kwetsbare groepen, zoals kinderen, jongeren, ouderen en asielzoekers hebben hierbij bijzondere aandacht. De gemeentelijke bijdrage voor Losser voor 2023 bedraagt €827.862 euro (inclusief JGZ).

De grootste stijging in de gemeentelijke bijdrage wordt veroorzaakt door het toepassen van de loon- en prijscompensatie-spelregels van de Twentse gemeenten voor verbonden partijen. Daarnaast stijgt de gemeentelijke bijdrage door ontwikkelingen die reeds door het algemeen besteuur zijn goedgekeurd:

- Loes in Twente: wijziging van projectfinanciering naar gemeentelijke bijdrage
- Prenataal huisbezoek: nieuwe taak in verband met wijziging van de wet
- Meldpunt Zorgwekkend Gedrag: wijziging van incidentele financiering naar structureel.

In aanvulling op de begroting 2023 is een ontwikkelingenbrief opgesteld. De begroting is volop in beweging. De coronapandemie is overgegaan in een endemische fase. De precieze structurele impact van de coronacrisis op de GGD Twente is momenteel onduidelijk. Daarnaast heeft de volgende crisis zich aangediend. Met de komst van vluchtelingen uit Oekraïne komen er ook gezondheidsvragen, adviesverzoeken en vooral regulier werk (periodieke gezondheidsonderzoeken, Rijksvaccinatieprogramma, vragen over infectieziekten) op de GGD Twente af. Momenteel is onduidelijk hoe de GGD Twente gecompenseerd gaat worden voor de extra taken.

OZJT
OZJT is de samenwerking tussen de veertien Twentse gemeenten op het gebied van jeugdhulp en Wmo. Door inkoop, contractmanagement, contractbeheer, monitoring en expertise efficiënt te organiseren, zorgt OZJT ervoor dat alle veertien gemeenten een duurzaam en betaalbaar zorgstelsel kunnen realiseren voor hun inwoners. De gemeentelijke bijdrage voor Losser voor 2023 wordt 108.283 euro.

De uitvoering en de financiering van de Jeugdbeschermingstafels wordt structureel in 2023
Voor de structurele financiering vanaf 2023 en verder is door het algemeen bestuur besloten om deze te betrekken bij de begroting van 2023. Deze structurele financiering is acceptabel, omdat uit onafhankelijk onderzoek (door bureau HHM) is gebleken dat inwoners en alle betrokken partijen tevreden zijn over de functionering en uitvoering van de Jeugdbeschermingstafels.

De werkzaamheden voor de kerntaken van het OZJT is structureel gegroeid
OZJT is uitgegroeid tot een professionele organisatie, waarbij de werkzaamheden voor de

kerntaken van het OZJT zich flink hebben uitgebreid. Hierdoor zijn de taken en bezetting niet meer in balans. De afgelopen jaren is dit telkens “opgelost” door duurdere externe inhuur met incidentele financiering door de gemeenten. Door nu te investeren in structurele formatie voor de structurele kerntaken wordt de noodzaak voor externe inhuur weggenomen. We verwijzen u voor een nadere inhoudelijke onderbouwing naar het AB-besluit van 7 april dat als bijlage is toegevoegd.

Zuiver besluiten binnen OZJT wordt mogelijk door het aanbrengen van een duidelijke scheiding tussen kerntaken en opdrachten. OZJT-kerntaken vallen onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van het algemeen bestuur SamenTwente. Onder de vlag van Samen 14 kan in het kader van de coalition of the willing worden besloten tot opdrachtverlening op zaken vallend buiten de kerntaken. Bestuurlijke verantwoordelijkheid en besluitvorming is dan geborgd bij de Twentse colleges.

Vanuit het Meerjarenperspectief zal de gemeentelijke bijdrage voor de kerntaken OZJT met €1.191.526 toenemen. Voor de gemeente Losser betekent dit een jaarlijkse bijdrage van €43.362 (exclusief jaarlijkse indexering).
Hier is al akkoord op gegeven door het college en geeft geen aanleiding tot het indienen van een zienswijze.

VTT
Veilig Thuis Twente is het regionale advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling voor de veertien Twentse gemeenten. De gemeentelijke bijdrage voor Losser voor 2023 wordt 209.092 euro.
In tegenstelling tot 2020 en 2021 jaren is sinds 2022 sprake van een stabiele positie van VTT. Er zijn tot op heden geen wachtlijsten. De wettelijke doorlooptijden worden behaald. VTT streeft ernaar die lijn voort te zetten in 2023.

Twentse Koers
De Twentse Koers is een samenwerkingsverband tussen Twentse gemeente, Menzis, GGD Twente en de provincie Overijssel. Met de Twentse koers bevorderen we de samenwerking op het snijvlak van zorg, welzijn, werk en wonen. Door initiatieven, krachten en inzet slim te verbinden werken we aan de verbinding van het medische en sociale domein.
In de toenmalige bestuurscommissies OZJT en Publieke gezondheid is in juni 2019 unaniem ingestemd met de integrale samenwerking in Twente 2019-2022 en de daarbij horende organisatie en samenwerkingsagenda. Deze samenwerking is ten einde gekomen en is overgegaan in de Twentse Koers. Het takenpakket is ongewijzigd.
De Twentse Koers financiert zichzelf door subsidiemiddelen, landelijke investeringen, ondersteuning van externe partners etc. Het heeft dus geen consequenties voor de gemeentelijke bijdrage.

2. Begroting Stadsbank Oost-Nederland

Stadsbank Oost Nederland (SON) is een Gemeenschappelijke Regeling, die voor de burgers van gemeenten in Twente en de Achterhoek werkzaam is op het gehele terrein van de schulddienstverlening. De 22 aangesloten gemeenten zijn organisatorisch verdeeld over vijf gebiedsteams. De hoofdlocatie van de organisatie is gevestigd in Enschede.
Daarnaast vindt de dienstverlening plaats zoveel mogelijk dichtbij de klant op werklocaties in de aangesloten gemeenten. In Losser betekent dit dat op afspraak, eens in de 14 dagen gedurende een dagdeel, de intakes van de Stadsbank in Losser kunnen plaatsvinden. Intakes in Enschede blijven ook mogelijk, als klanten dat liever willen.

In de nu voorgestelde begroting is de bijdrage van Losser, ten opzichte van de bijdrage primair 2022, verhoogd met € 9.285 en komt daarmee uit op € 132.770 in de primitieve begroting 2023. Dit verschil wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door ontwikkelingen in de loon- en prijscompensatie. Daarnaast wordt een budget voor de borging van de continuïteit van de dienstverlening verdeeld

over de deelnemende gemeenten. Voor Losser is dit aandeel € 5.100. De bijdrage past binnen de huidige begroting van de gemeente Losser. De meerjarenraming laat een lichte stijging zien als gevolg van te verwachten loon- en prijscompensatie.

Samen met de aangesloten gemeenten wordt verder nagedacht over de toekomst van de Stadsbank. De wens is om een doorontwikkeling te maken van proces- en productgericht werken naar meer klant- en resultaatgericht werken. Met ingang van 2023 zal de gemeente Aalten uit de gemeenschappelijke regeling treden. Verder zijn er inhoudelijk geen bijzondere ontwikkelingen.

Het college adviseert daarom de Raad geen zienswijze op de begroting SON in te dienen.

3. Openbaar Lichaam Crematoria Twente

De begroting van de gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente is beperkt van omvang. Alleen de kosten van het functioneren van de gemeenschappelijke regeling komen hier aan de orde. De gemeenschappelijke regeling is aandeelhouder van het bedrijf Crematoria Twente b.v. In de GR OLCT participeren 12 samenwerkende gemeenten (11 Twente, 1 in de Achterhoek).
Crematoria Twente BV is ontstaan uit de verzelfstandiging/privatisering van het Openbaar Lichaam Crematoria Twente-Oost Nederland, opgericht in 1971. Na de verzelfstandiging in 2000 is gekozen voor de besloten vennootschap als rechtspersoon. De aandelen van de vennootschap zijn eigendom van de Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente (GR OLCT).

Om de toekomst met vertrouwen tegemoet te kunnen treden werd in 2012 een strategische analyse afgerond. De belangrijkste uitkomsten waren het verbeteren en spreiden van de accommodatie en faciliteiten over het verzorgingsgebied en het afstemmen van de dienstverlening op de vraag en behoefte van nabestaanden op hoog niveau van gastvrijheid.
Nadat de besluitvorming over deze uitkomsten, incl. de financiering, werd afgerond, kon de uitvoering ter hand worden genomen (de strategische meerjarenstrategie). Dit resulteerde in de volledige renovatie van het crematorium Almelo (2017) en de nieuwbouw van crematoria in Borne (sub-regio Hengelo, 2018) en in Oldenzaal (sub-regio Noord Oost Twente, 2018). De volledige renovatie van het crematorium Enschede is in 2019 afgerond.

De kosten die gepaard gingen met de uitvoering van de strategische meerjarenstrategie hebben lange tijd een negatief effect gehad op de resultaten van het bedrijf Crematoria Twente BV. Echter zoals voorspeld, verbetert het resultaat van het bedrijf weer en is er voor 2023 het eerder afgesproken basisdividend van € 375.000 in de begroting opgenomen. Het definitief uit te keren dividend blijft echter afhankelijk van de resultaten van het bedrijf Crematoria Twente BV.

Overigens wordt er in 2022 een nieuw dividendbeleid vastgesteld.

4. Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBTwente)

De gemeenschappelijke regeling GBTwente bepaalt voor 8 Twentse (waaronder de gemeente Losser) en 2 Achterhoekse gemeenten de WOZ-waarde en verzorgt het proces van heffen en innen van belastingen

Ondanks diverse inspanningen om makkelijk bezwaar bij GBTwente mogelijk te maken, blijken de landelijk opererende en massaal reclame makende no cure, no pay-bureaus steeds meer terrein te winnen. Gevolg is dat jaarlijks steeds meer bezwaarschriften ontvangen worden. Ondanks het feit dat GBTwente het proces om bezwaren af te handelen binnen de wettelijke mogelijkheden verder automatiseert, lopen de uitvoeringskosten door deze toename nog steeds verder op. Verder spelen toenemende beveiligingskosten en de krapte op de arbeidsmarkt een voorname rol in de uitzetting van de begroting. De voorgenomen uitbreiding van het management is noodzakelijk om de gestelde doelen te behalen.

Als gevolg van de genoemde ontwikkelingen stijgt de bijdrage van de gemeente Losser met € 41.080 naar € 534.000. Gezien de genoemde oorzaken en de autonome uitbreiding van de kosten is de uitzetting van de begroting acceptabel.

Het meerjarenperspectief ziet er gunstig uit. De begroting is in evenwicht of laat een overschot zien. Daarom bestaat er geen aanleiding om een zienswijze in te dienen.

5. Veiligheidsregio Twente

Maatschappelijk rendement
Op grond van de Wet Veiligheidsregio's werken brandweer, politie, geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de gemeenten (kolom Bevolkingszorg) samen in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Twente (VRT) op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding. Brandweer Twente heeft een aantal wettelijke taken in het kader van brand-, crisis - en rampenbestrijding.
In maart 2022 hebben Veiligheidsregio's de opdracht van het Rijk gekregen om de opvang van Oekraïense vluchtelingen te coördineren. Daarnaast ondersteunt de VRT gemeenten bij de opvang van vluchtelingen. De opvang van vluchtelingen heeft grote impact op de uitvoering van werkzaamheden voor de organisaties van de VRT en die van gemeenten. De organisatiestructuur voor de COVID-19 crisis is getransformeerd naar een organisatie voor opvang van vluchtelingen. In 2023 wordt de nieuwe meldkamer Oost Nederland in Apeldoorn in gebruik genomen. Dit vergt de nodige inzet en aandacht.

Financiële bijdrage
De bijdrage voor de VRT is voor 2023 begroot op 1.655.329 euro. In de begroting van de gemeente Losser is voor 2023 rekening gehouden met een bijdrage van 1.615.015,00 euro Het tekort bedraagt daarmee afgerond 40.000 euro. Dit verschil wordt bij de Programmabegroting 2023 meegenomen.

De stijging ten opzichte van de raming voor 2022 is in totaal 64.000 euro en wordt veroorzaakt door de toegestane indexering door de VRT en de bijdrage in de kosten voor informatieveiligheid. De gemeente Losser heeft voor 2023 een voordeel van 2.610 euro door wijziging van de Cebeon norm, onderdeel van de bekostigingssystematiek voor de Veiligheidsregio. De uitvoeringskosten voor de nieuwe Omgevingswet worden voorlopig gedekt binnen de begroting. Vanaf het moment dat landelijke afspraken over de gevolgen van de Omgevingswet worden opgenomen in het Gemeentefonds wordt deze voorlopige dekkingswijze omgezet in een structurele oplossing. Uitgangspunt voor de meerkosten voor uitvoering door de VRT van landelijke ontwikkelingen van de Europese deeltijdrichtlijn voor vrijwilligers is dat deze kosten direct dan wel indirect worden gecompenseerd door het Rijk. Dit onderdeel is opgenomen in de risicoparagraaf van de begroting.

6. Omgevingsdienst Twente

De Omgevingsdienst Twente geeft specialistisch advies over de wettelijke milieutaken, zoals vergunningen toezicht en handhaving. Ook is de Omgevingsdienst gespecialiseerd in toezicht en handhaving op het gebeid van veiligheid, lucht, geluid, energie, afval en bodem. De bijdrage van Losser voor 2023 is € 535.450,-

Belangrijke ontwikkelingen binnen het takenpakket van Omgevingsdienst
De ODT is primair een uitvoeringsorganisatie. In de praktijk kan dit zeker op een langere termijn niet zonder dat er ook aandacht wordt besteed aan oriëntatie/voorbereiding op ontwikkelingen als Omgevingswet en de gevolgen daarvan, zoals het digitale stelsel omgevingswet (DSO). Daarnaast is het vanuit de kennispositie nodig dat er ook beleidsmatig input wordt verzorgd. Bovendien vragen gemeenten en provincie, en breder de maatschappij, op meer gebieden dat de ODT zaken oppakt. Dit leidt tot meer taken en hogere kosten.

Tevens spelen er op dit moment een aantal zaken die in financieel opzicht relevant zijn bij de ODT:
- inhaalslag werkzaamheden;
- extra uitvraag gemeenten en projectfinanciering;
- outputfinanciering.
- de kentallen per product;
- de inbreng van de partners;

Het is denkbaar dat dit tot een aanpassing van de begroting voor 2023 zal leiden.

De consequenties van voornoemde ontwikkelingen zijn nog niet terug te vinden in de bijdrage voor 2023. De ramingen in de begroting 2023 is feitelijk een actualisatie van die van 2022 en beleidsarm. Toch is er sprake van een lichte stijging, die vrijwel volledig toe te rekenen is aan hogere loon- en prijscompensatie.

Beeld van het meerjarenperspectief
Het beeld van het gepresenteerde ramingen van de bijdrage van Losser tot en met 2026 toont een relatief lichte stijging van € 535.450,- in 2023, € 545.749 in 2024, € 561.904 in 2025 naar € 578.527,- in 2026. Gelet op voorstaande kan dit genuanceerd worden. In de begroting 2022 en het mjp 2023-2025 is rekening gehouden met een bijdrage van € 515.000. Onze bijdrage stijgt dus met € 20.000. Zoals gezegd is de oorzaak vooral loon- en prijscompensatie. ODT houdt (terecht) al rekening met de meest actuele loon- en prijsstijging van het CPB. En daar zijn de huidige stijgingen van lonen en prijzen al deels in verwerkt. In onze eigen begroting is dat nog niet het geval.

Op basis van de voorliggende begroting voor 2023 is er geen aanleiding voor het indienen van zienswijzen. Alleen is het gelet op genoemde ontwikkelingen denkbaar dat die tot wijziging van de begroting voor 2023 leiden. Op een eventuele begrotingswijziging kunnen zienswijzen worden ingebracht.

7. Recreatieschap Twente

Het Recreatieschap Twente is een bedrijfsvoeringsregeling van de 14 Twentse gemeenten, die is ontstaan na de omvorming van de Regio Twente. De taken van de regeling maakten voorheen deel uit de van Regio Twente.

De taken van de bedrijfsvoerings GR Recreatieschap zijn:

- Exploitatie en beheer van de recreatieparken Hulsbeek (Oldenzaal), Rutbeek (Enschede) en Lageveld (Wierden).
- Onderhoud van 380 km recreatieve Twentse fietspaden.
- Ontwikkeling, beheer en onderhoud van ruim 10.000 km aan routes voor fietsen, wandelen, mountainbiken, paardrijden en auto's door Routenetwerken Twente.
- Toeristische promotie en Marketing.

De belangrijkste ontwikkelingen binnen het takenpakket van het Recreatieschap zijn:

- Door de enorme groei van het aantal routestructuren, de stevige basispositie van de routenetwerken binnen de keten van vrijetijdseconomie en het alsmaar stijgende gebruik van al deze routes zullen keuzes moeten worden gemaakt. Met de huidige financiële middelen kan de basis nauwelijks op orde worden gehouden.
- Regelgeving voor rondom veiligheids- en natuuraspecten worden steeds strenger. Dit kan financiële consequenties hebben wij doorontwikkeling en onderhoud paden.

Voor 2023 zijn er geen consequenties voor de bijdrage, met uitzondering van indexering van bedragen. Afhankelijk van de keuze die gemaakt wordt in het scenario voor de ontwikkeling van Routenetwerken Twente zal de gemeentelijke bijdrage vanaf 2024 per inwoner omhoog gaan (naar grove schatting met ca € 0,35 per inwoner). Dit is acceptabel en te verantwoorden, aangezien de basis met de huidige financiën slechts beperkt op orde kan worden gehouden. Bij de keuze voor het scenario toekomstbestendig sorteren we voor. Voor recreatie en toerisme zijn de routenetwerken in Twente juist vaak (mede) de reden waarom gekozen wordt voor Twente als bestemming.

De begroting van het Recreatieschap Twente geeft geen aanleiding voor het indienen van een zienswijze.